

Prædiken til 13. søndag efter trinitatis, 29. august 2021

Salmer til kl. 9.30 i Gloslunde kirke

750 Nu titte til hinanden
683 Den nåde, som vor Gud har gjort
688 Skal kærlighed sin prøve stå
343 Tusind år stod Kristi kirke

Salmer til Fjordgudstjeneste i Langø kl. 11.00

749 I østen stiger solen op
15 Op al den ting
192 Hil dig
729 Nu falmer
Hyldest til Langø
Præsten laver salmehæfte.

Prædikant: Henrik Gade Jensen

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas: Så vendte Jesus sig til disciplene og sagde til dem alene: »Salige er de øjne, som ser det, I ser. For jeg siger jer: Mange profeter og konger har ønsket at se det, I ser, og fik det ikke at se, og at høre det, I hører, og fik det ikke at høre.« Da rejste en lovkyndig sig og ville sætte Jesus på prøve og spurgte ham: »Mester, hvad skal jeg gøre for at arve evigt liv?« Han sagde til ham: »Hvad står der i loven? Hvad læser du dér?« Manden svarede: »Du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte og af hele din sjæl og af hele din styrke og af hele dit sind, og din næste som dig selv.« Jesus sagde: »Du har svaret rigtigt. Gør det, så skal du leve.« Men han ville retfærdiggøre sig selv og spurgte Jesus: »Hvem er så min næste?« Jesus svarede og sagde: »En mand var på vej fra Jerusalem ned til Jeriko og faldt i hænderne på røvere. De trak tøjet af ham og slog ham, så gik de og lod ham ligge halvdød. Tilfældigvis kom en præst den samme vej; han så manden, men gik forbi. Det samme gjorde en levit, der kom til stedet; også han så ham og gik forbi. Men en samaritaner, som var på rejse, kom hen til ham, og han fik medynk med ham, da han så ham. Han gik hen og hældte olie og vin i hans sår og forbandt dem, løftede ham op på sit ridedyr og bragte ham til et herberg og sørgede for ham. Næste dag tog han to denarer frem, gav værten dem og sagde: Sørg for ham, og hvad mere du lægger ud, vil jeg betale dig, når jeg kommer tilbage. Hvem af disse tre synes du var en næste for ham, der faldt i røvernes hænder?« Den lovkyndige svarede: »Han, som viste ham barmhjertighed.« Og Jesus sagde: »Gå du hen og gør ligeså!«

[Lukasevangeliet 10,23-37](#)

Jesus var ofte en ret irriterende person. Det var han, fordi han ikke svarede på de spørgsmål, som folk stillede. Eller svarede udenom.

Når Jesus fik stillet et spørgsmål, ofte et konkret spørgsmål om religiøse spørgsmål, så svarer han ved at fortælle en historie. "En mand havde to sønner...". "Hvis en af jer har hundrede får...". "To mænd gik op til templet for at bede...."

Og ofte bliver det en dunkel historie, hvor det ikke er indlysende og åbenbart, hvad der menes.

Der er ikke noget mere irriterende, når folk ikke kan svare på simple spørgsmål. Tænk hvis jeg begyndte at fortælle en historie, hvis min kone spurgte, om jeg havde købt ind til aftensmaden.

x

Dagens tekst begynder med en lovkyndig, altså en jurist, en paragrafrytter, spørger Jesus om, hvem næsten er. Juristen søger en klar definition, afgrænsning af, hvem der er min næste. Han efterlyser kriterier, kasser og paragraffer, så han kan få styr på virkeligheden.

Også her svarer Jesus ikke direkte på spørgsmålet. Han fortæller i stedet en historie: En mand var på vej fra Jerusalem ned til Jeriko....

Undervejs blev han overfaldet, og lå sønderslået i vejkanten.

To mænd gik forbi uden at hjælpe.

Men så kom en samaritaner, han hjalp den ulykkelige.

Og så ender Jesus, typisk, med at svare ved at stille et nyt spørgsmål: "Hvem af disse tre synes du var en næste for ham, der faldt i røvernes hænder?" Og juristen har fattet pointen og svarer: "Han, som viste ham barmhjertighed."

x

I dag virker lignelsen måske ikke så provokerende som på Jesu tid. For vi er vant til at vi skal gøre godt, dag ud og dag ind, personligt og politisk, der er indsamlinger hver uge til et godt formål.

Det provokerende på Jesu tid var, at Jesus brød med fasttømrede regler i samfundet.

For det første ved at gøre samaritaneren til helten og to jøder til skurke. Samaria lå mellem Judæa og Galilæa og samaritanerne og jøderne hadede hinanden. De havde ødelagt hinandens templer i småkrige, så der var rent fjendeforhold folkene imellem, selvom samaritanerne selv var et oprindeligt jødisk folk. Også dengang var Mellemøsten klan-opdelt og man var meget bevidst om, hvilken gruppe man tilhørte.

For det andet udstillede Jesus præsten og levitten, som i vores måde at høre lignelsen på er historiens skurke. De gik bare forbi. De hjalp ikke. De svigtede den nødlidende. Men det havde de deres gode grunde til, for ifølge de gammeltestamentelige religiøse forskrifter måtte de ikke røre ved en fremmeds blod, for så blev de urene og kunne så ikke gøre tempeltjeneste. Teksten er derfor også en kontant kritik af renlighedsreglerne i samtiden, den tids halal, man måtte ikke røre ved en syg inden man gik til templet. Præstens og levittens bundethed til religionens love om ren og urent forhindrer dem i at hjælpe den nødstedte.

Den gang var Jesu fortælling langt mere provokerende, ja, nærmest vantro, sammenlignet med i dag.

Så lignelsen er først og fremmest en fortælling om alle menneskers lige værd og lov-religionens negative virkning.

Det gøres tydeligt af Paulus, som i epistlen sagde, at mennesker ikke gøres retfærdige ved lovgerninger, men kun ved troen på Jesus Kristus. Derfor er overholdelse af moseloven og lovgerninger ikke afgørende, og derfor er præstens og levittens modvilje mod at hjælpe den nødlidte forkerte.

Der ligger et religiøst opgør bag ved næstekærligheden.

X

I dag forstås lignelsen som et krav om næstekærlighed, til enhver uanset land og kultur og religion og køn og hudfarve, og jeg har sikkert glemt flere diskriminerende forhold.

Næstekærligheden er universel.

Enhver kan være din næste, men ikke alle.

Og det er også Jesu pointe til sidst: Gå du hen og gør ligeså. Altså som den barmhjertige samaritaner.

Og hvordan skal vi så gøre det i dag?

x

Lektien er ikke at hengive sig til at gøre godt her og der og allevegne.

Det er faktisk utroligt svært at være god. Det kræver stor indsigt i, hvad der er det gode for andre mennesker. En filosof fra 1700-tallet sagde engang: "Jeg har aldrig set meget godt gjort af dem, der handlede for det fælles bedste". Den bedste hjælp er den, der gør mennesker selvhjulpne og i stand til at klare sig selv. Nogle gange er det bedst ikke at hjælpe, og det gør verden meget svært at fare i.

Samaritaneren betalte den nødlidendes kroophold, men hvis nu den nødlidende ikke ville forlade kroen, hvad ville så være "godt" eller "ondt" at gøre for samaritaneren? At sige: ikke en denar mere.

Jeg har én gang været i Israel, og da fortalte guiden, at vi måtte endelig ikke give noget til de tiggere, der var ved en bestemt port, for de havde rigeligt. Men de var de mest synlige i gadebilledet.

Andre har fokuseret på, at det var godt, at samaritaneren havde penge og et æsel, altså var rig, og derfor i stand til at hjælpe. Hvor kom hans rigdom fra? Havde samaritaneren annammet et budskab om at give alt bort, som en Frans af Assisi, havde han ikke kunnet hjælpe på anden vis end ved at slikke sårene.

I disse dage og uger oplever vi USA trække sig ud af Afghanistan, hvor de har investeret milliarder af dollars for at gøre godt i landet. Danmark lige så. Mange unge danske soldater har mistet livet for at gøre godt for afghanerne. Det samme gjorde USA i Vietnam frem til 1975, men dengang mente mange og vist de fleste, at det var ondt. Dengang kostede det 58000 amerikaneres liv.

Godt og ondt – det er så svære spørgsmål.

x

Den amerikanske præst og pacifist og nobelpristager Martin Luther King besøgte engang i 1960erne Israel og lejede en bil sammen sin kone og kørte turen fra Jerusalem til Jeriko.

"Og så snart vi kom afsted på vejen, sagde jeg til min kone: "Jeg kan se, hvorfor Jesus brugte denne vej som ramme om sin lignelse." Det er en snoet og buftet vej. Den er virkelig befordrende for et baghold..... Det er en farlig vej."

Jeriko ligger 275 meter under vandoverfladen, mens Jerusalem ligger 750 m over havet, så der er kæmpe forskel og det er meget bjergsomt og uvejsomt, som Martin Luther King beskrev det.

I dag ligger Jeriko på den palæstinensiske Vestbred, som i 1967 blev erobret af Israel, men som også i dag huser mange israelske bosættere. Der er stadig ufred og nye markante skel mellem menneskegrupper.

Martin Luther King beskrev også, hvordan vi skal forstå næstekærligheds-fordringen i dag.

"På den ene side er vi kaldet til at spille den barmhjertige samaritaner på livets vej; men det vil kun være en indledende handling. En dag må vi komme til at se, at hele Jeriko-vejen skal transformeres, så mænd og kvinder ikke konstant bliver slået og røvet, når de foretager deres rejse på livets motorvej. Sand medfølelse er mere end at smide en mønt til en tigger. Det er ikke tilfældigt og overfladisk. Vi kommer til at indse, at et bygningsværk, der producerer tiggere, har brug for omstrukturering."

Så den barmhjertige samaritaner handler også om, at der skal arbejdes for, at der ikke er røvere på Jerikovejen, og at der skabes en tilstrækkelig orden til, at vi kan fare fredsommeligt omkring på vore veje og gader.

Problemet med i dag at lade næstekærligheden administreres gennem fællesskabet bliver, at det gode kan fordufte i administration, hensigter og fine ord. Er samaritaneren så den, som arbejder politisk for at hjælpe mange mennesker for andres penge? Er nutidens samaritaner den, som vil have så mange som muligt fra Afghanistan og Syrien til Danmark?

Næstekærlighed ville være meget nemmere, hvis vi altid kun skulle gøre godt, ubetinget og uden tanke på følgerne.

Men sådan er verden ikke.

Verdens indretning er ikke uskyldig og ren og god, men er speget, kroget og mangetydig. Eller som vi siger her i kirken: syndig.

Det betyder, at vi er tvunget til at tage forholdsregler. Vi kan ikke lade alt bero på gode hensigter og velvilje.

Men hvornår og hvordan og på hvilken måde – alt det ligger gemt i øjeblikket, i det øjeblik som Gud gennemskuer og derfor altid ved og dømmes, om vi er som samaritaneren eller som præsten og levitten.

AMEN